

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

HTTP://DERGIPARK.ORG.TR/PUB/YEGAH

e-ISSN: 2792-0178

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 13.03.2025
Kabul Tarihi / Date Accepted : 23.04.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1656990>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

MÜZİĞE YÖNELİK İLGİ İLE ÇALGILARI TANIMA DURUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ: ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ*

AKBAŞ, Beliz Ziyade¹, KALELİ, Yavuz Selim²

ÖZ

Bu araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin müziğe olan ilgileri ile çalgıları görsel ve işitsel olarak tanıma düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin müziğe olan ilgileri ve çalgıları tanıma becerileri cinsiyet, müzik türü tercihleri ve ailede müziğe olan ilgi durumlarına göre karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılan çalışmanın evrenini Konya ilindeki ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma örneklemi ise Konya'nın Meram, Karatay ve Selçuklu ilçelerindeki ortaokullarda öğrenim gören ve gönüllü olarak katılan 326 kız ve 316 erkek olmak üzere toplam 642 öğrenciden oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak, Hakan Okay ve arkadaşları tarafından geliştirilen "müziğe yönelik ilgi ölçeği" ve araştırmacı tarafından hazırlanan "çalgıları tanıma testi" kullanılmıştır. Müziğe yönelik

* Bu çalışma 2. yazar danışmanlığında 1. yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yük. Lis. Öğr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, belizziyadeakbas@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4177-5772>.

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, yksaleli@erbakan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5713-7399>.

ilgi ölçeği, 29 maddeden oluşan ve 5 alt boyuta ayrılan beşli Likert tipi bir ölçektir. Çalgıları tanıma testi ise çoktan seçmeli (4 seçenekli) bir test olup, öğrencilerin çalgıları görsel ve işitsel olarak tanıma düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Testin güvenilirliği, pilot uygulama verileri üzerinde KR-20 güvenirlik analizi, madde güçlük indeksi, standart sapma ve madde ayırt edicilik analizleri ile sağlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin şarkı söylemeye yönelik tutumları olumlu ve yüksek düzeyde iken, çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik tutumları olumsuz ve düşük düzeyde çıkmıştır. Öğrencilerin çalgıları tanıma düzeyleri ise hem görsel hem işitsel olarak yüksek bulunmuştur. Cinsiyet durumuna göre müziğe yönelik ilgi düzeylerinde anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Ayrıca, öğrencilerin müziğe olan ilgileri ile çalgıları tanıma düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müziğe yönelik ilgi, çalgı eğitimi, işitsel, görsel.

COMPARATIVE ANALYSIS OF MUSICAL INTEREST AND INSTRUMENT RECOGNITION: A CASE STUDY OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

This research was conducted to examine the interest in music and the level of recognizing musical instruments visually and aurally among 8th-grade middle school students. In the study, students' interest in music and their ability to recognize musical instruments were comparatively analyzed based on gender, music genre preferences, and the level of interest in music within their families. The research utilized the relational survey model, one of the quantitative research methods, and the population of the study consisted of middle school students in the province of Konya. The research sample comprised a total of 642 students, including 326 female and 316 male students, who were studying in middle schools in Meram, Karatay, and Selçuklu districts of Konya and voluntarily participated in the study. As data collection tools, the "Interest in Music Scale" developed by Hakan Okay and his colleagues, and the "Musical Instrument Recognition Test" prepared by the researcher were used. The Interest in Music Scale is a five-point Likert-type scale consisting of 29 items and divided into five sub-dimensions. The Musical Instrument Recognition Test is a multiple-choice test (with 4 options) aimed at measuring students' ability to recognize musical instruments both

visually and aurally. The reliability of the test is ensured through KR-20 reliability analysis, item difficulty index, standard deviation, and item discrimination analyses conducted on pilot application data.

According to the research findings, while students' attitudes toward singing are positive and high, their attitudes toward playing musical instruments and attending concerts are negative and low. Students' levels of recognizing musical instruments were found to be high both visually and aurally. However no significant difference was observed in the level of interest in music based on gender. Additionally, it was concluded that there is a significant and positive relationship between students' interest in music and their level of recognizing musical instruments.

Keywords: Music education, interest in music, instrument training, auditory, visual.

GİRİŞ

Genel müzik eğitiminin her aşamasında önemli bir yer tutan çalgılar, müfredatın büyük bir kısmını kapsar ve müzik eğitimi için vazgeçilmez bir unsurdur. Ders kitaplarında yer alan çalgılar, öğrencilerin bu enstrümanları tanımalarını, çalgıların ait olduğu yöresel coğrafyaları öğrenmelerini, çalgı türlerini ayırt edebilmelerini ve herhangi bir çalgıya ilgi, yetenek veya yeterliliği olan öğrencilerin bu enstrümanlar hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak gibi birçok hedefi içerir. Çalgılar, dersin işlenişini kolaylaştırmanın yanı sıra şarkı öğretiminde, eşlik çalışmalarında ve işbirlikli öğrenme süreçlerinde hem öğretmen hem de öğrenci için büyük bir kolaylık sağlar. Aynı zamanda dersin daha eğlenceli ve aktif geçmesine katkıda bulunur.

Akbaş, Kaleli ve Özdek (2021) çalgı eğitiminde ders kitaplarının hem bir araç hem de bir amaç olarak kullanıldığını ve materyal görevi üstlendiğini belirtmiştir. Ders kitapları, çalgıları öğretmek için bir araç olarak kullanıldığından, içerdiği program ve bilgiler öğrencilere en doğru, yeterli ve sağlıklı içerikleri sunmayı hedefler. İlköğretim genel müzik eğitiminde çalgılar, istenen verimli sonuçlara ulaşmak için en önemli araçlardan biridir (Küçüköncü, 2006).

Çalgılar ve çalgı eğitimi, öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonlarını artırmanın yanı sıra, onları çalgı çalmaya teşvik etme, dersi öğretmen ve öğrenciler için aktif ve canlı tutma gibi birçok fırsat sunar. Levent (2013) öğretmenlerin derslerde çalgı kullanarak dolaylı yoldan sınıf yönetiminde de başarılı olabileceklerini belirtmiştir. Çalgılar, öğrencilerin dikkatini belirli bir noktaya odaklamaya ve onları derse aktif bir şekilde katılmaya teşvik etmeye yardımcı olur.

Strong'a göre ilgi, bireyin bir kişiye, nesneye veya aktiviteye yönelik sürekli olarak hoşlanma, hoşlanmama ya da kayıtsız kalma biçiminde ortaya koyduğu tepkilerdir (Strong, 1943; aktaran, Özgüven, 1994: 354). İlgi ve merak kavramları ilk bakışta birbirinden farklı yapılar gibi görünse de, literatürde bu iki kavramın ya aynı olduğu ya da ilginin duygusal bir deneyim, merakın ise bu deneyimi tetikleyen bir kişilik özelliği olduğu yönünde tartışmalar bulunmaktadır (Kashdan, 2004; Silvia, 2006).

Müzik eğitimi programı, bireylerde müzikle ilgili istenen öğrenmeleri ve davranış değişikliklerini gerçekleştiren çok yönlü etkinlikler ve düzenlemelerden oluşur (Yıldırım, 2013). Eğitim-öğretim sürecinde, müzik eğitimi müfredatında çalgılar sınıf ve kademelere uygun bir sırayla tanıtılır. Bu çalgılarla ilgili materyaller kullanılır, mümkünse somut örnekler gösterilir ve teknolojik araçlarla desteklenerek dinletilir. Bu sayede öğrenciler çalgıları hem görsel hem de işitsel olarak tanıyarak bilgi edinirler. Ancak, ilköğretim müfredatında 8. sınıflar düzeyinde "Çalgıları Tanıyalım" konusu yer almamaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin bu konuyu önceki sınıflarda öğrendikleri varsayılarak, 8. sınıflarda bu konunun ölçülmesi örneklem olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Konya ilindeki ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin müziğe olan ilgileri ile çalgıları işitsel ve görsel olarak tanıma düzeylerini karşılaştırmalı bir şekilde incelemektir. Mevcut durumun tespit edilmesi, öğrencilerin çalgıları tanımada karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve bu sonuçlar doğrultusunda değerlendirmeler yapılarak, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) müzik ders kitaplarına ve müzik eğitimine katkı sağlayacak öneriler sunulması hedeflenmektedir.

Bu araştırma, Milli Eğitim kademelerindeki müzik dersi eğitim-öğretim programına katkı sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışma, müzik dersi alan öğrencilerin ve ilgili bireylerin çalgıları sınıflandırma konusunda farkındalık kazanmalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Ayrıca, bu araştırmanın sonuçları, müzik eğitimiyle ilgili benzer çalışmalar için kaynak teşkil edebilir ve gelecekte yapılacak araştırmalara rehberlik edebilir. Bu hedefler doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- 1- İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin müziğe olan ilgi düzeyleri nasıldır? Ayrıca, bu öğrencilerin müziğe olan ilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?
- 2- İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin çalgıları (müzik aletlerini) tanıma düzeyleri nedir? Ayrıca, çalgıları tanıma düzeyleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

3-İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin müziğe olan ilgileri ile çalgıları tanıma becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu sorular, öğrencilerin müzikle olan ilişkilerini ve bu ilişkinin çeşitli faktörlerle nasıl etkileşime girdiğini anlamaya yöneliktir.

YÖNTEM

Bu araştırmada, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin müziğe yönelik ilgileri ile çalgıları hem işitsel hem de görsel olarak tanıma becerilerinin karşılaştırmalı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi tespit etmeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Bu modelde, araştırma konusu olan olay, birey ya da nesne, kendi doğal koşulları içinde ve herhangi bir müdahalede bulunulmadan incelenir. Araştırmacının amacı, var olan durumu değiştirmek ya da etkilemek değil, onu olduğu gibi gözlemleyerek belgelemektir. Çünkü araştırılan konu zaten mevcuttur ve önemli olan, bu durumu doğru ve uygun bir şekilde ortaya koyabilmektir (Karasar, 2019: 109).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, Konya ilindeki farklı ortaokullarda eğitim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmanın Konya'nın merkez ilçelerinde gerçekleştirilmesinin temel nedeni, ulaşım ve iletişim açısından sağladığı kolaylıktır. Araştırmada, kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, örneklem grubunu Konya ili Meram, Karatay ve Selçuklu ilçelerindeki ortaokullarda 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur.

Araştırmacı, veri toplama sürecinde öncelikle çalışmaya dahil edilen okullarla ön görüşmeler yaparak randevu almıştır. Randevu gününde, araştırmacı okullara giderek öğrencilere araştırmanın amacını detaylı bir şekilde açıklamıştır. Ayrıca, öğrencilere ölçeklerin kendilerine uygun bir zamanda uygulanacağı ve araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu, zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 642 öğrenci örneklem grubuna dahil edilmiştir. Örneklemin demografik dağılımı incelendiğinde, katılımcıların 326'sı kız, 316'sı ise erkek öğrencidir. Tüm katılımcılar, sekizinci sınıfta eğitim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki farklı yöntem kullanılmıştır: Müziğe Yönelik İlgil Ölçeğı ve araştırmacı tarafından geliştirilen Çalgıları Tanıma Testi.

Müziğe Yönelik İlgil Ölçeğı, Okay ve meslektaşları (2015) tarafından öğrencilerin müziğe olan ilgisini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir öz-bildirim aracıdır. Bu ölçek, özellikle ortaokul düzeyindeki öğrencilere odaklanarak, müziğe yönelik ilgiyi sistematik bir şekilde ölçmeyi hedeflemiştir. Bu yaş grubunda daha önce müziğe ilgiyi ölçmeye yönelik güvenilir ve geçerli bir araç bulunmaması, bu ölçeğın geliştirilmesini önemli kılmıştır. Araştırmada, bu ölçeğın kullanılmasıyla ortaokul öğrencilerinin müziğe olan ilgileri güvenilir ve geçerli bir şekilde değerlendirilmiştir.

Araştırmacı, öğrencilerin çalgıları hem görsel hem de işitsel olarak tanıma becerilerini ölçmek amacıyla çoktan seçmeli (4 seçenekli) bir test geliştirmiştir. Bu testin oluşturulması sürecinde, Müzik Öğretmenliğı Anabilim Dalı'nda görev yapan 2 akademisyen ve ortaokullarda çalışan 3 müzik öğretmeni olmak üzere toplam 5 uzmanın görüşlerine başvurularak kapsam geçerliğı alınmıştır.

Test, Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ile uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır. Araştırmacı tarafından telli, yaylı, üfleme ve vurma çalgıları hem görsel hem de işitsel olarak belirlenmiş ve bu çalgılar uzmanların değerlendirmesine sunulmuştur. Uzmanların geri bildirimleri doğrultusunda, testte 5 işitsel ve 10 görsel olmak üzere toplam 15 çalgı aleti uyarıcı olarak kullanılmıştır. Bu süreç, testin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak geliştirilmesini sağlamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgi ve çalgıları tanıma testi puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğine skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri dikkate alınarak karar verilmiştir. Bu değerlerin -2.00 ila +2.00 değerler arasında olmasından dolayı araştırma verilerinin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir.

Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle, cinsiyete göre müziğe yönelik ilgi ve müzik aletlerini tanıma puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. İki den fazla grubun karşılaştırılması gereken durumlarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA testi sonucunda anlamlı bir farklılık tespit edilmesi durumunda, bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla post-hoc testlerine başvurulmuş

ve bu kapsamda Tukey testi kullanılmıştır. Ayrıca, ortaokul öğrencilerinin müziğe olan ilgileri ile müzik aletlerini tanıma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Tekniği uygulanmıştır. Bu yöntem, iki değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve şiddetini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu analizler, verilerin istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar üretmesini ve farklılıkların kaynağının net bir şekilde ortaya konulmasını sağlamıştır.

Etik

Araştırmanın etik kurul izni Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunun 2021/315 sayılı kararı ile alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmacının amaçları doğrultusunda hazırlana ölçme araçlarından elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

Müziğe İlgisi	N	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	Ss
Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutumlar	643	0,00	4,78	3,03	0,60
Konsere gitmeye yönelik olumlu tutumlar	643	0,00	4,86	2,76	0,81
Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar	643	0,00	5,00	2,13	0,86
Şarkı söylemeye yönelik tutumlar	643	0,00	5,00	3,88	1,15
Müzik dinlemeye yönelik tutumlar	643	0,00	5,00	2,52	0,56
İlgi Ölçeği Toplam Puan	643	0,00	3,90	2,87	0,43

Tablo 1. Ortaokul öğrencilerinin müzik ilgilerine ilişkin betimsel istatistikler.

Tablo 1 incelendiğinde, Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin müzik ilgileri ve müzik aletlerini tanıma testinden elde ettikleri puanlara ilişkin betimsel istatistik değerleri görülmektedir. Analizlere göre, Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin müzik ilgileri ölçeğinin 5 alt boyutunda elde ettikleri puan ortalamaları sırasıyla; Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutumlar için $3,03 \pm 0,60$, Konsere gitmeye yönelik olumlu tutumlar için $2,76 \pm 0,81$, Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar için $2,13 \pm 0,86$, Şarkı söylemeye yönelik tutumlar için $3,88 \pm 1,15$, Müzik dinlemeye yönelik tutumlar için $2,52 \pm 0,056$ ve son olarak ilgi ölçeği toplam puanlarda ise $2,87 \pm 0,44$ olarak hesaplanmıştır. Puan ortalamalarına göre, 8. Sınıf öğrencilerinin Şarkı söylemeye yönelik tutumları yüksek ve olumlu, buna karşın Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumları ise

düşük düzeydedir. Genel olarak ölçeğin diğer boyutları ve bütününde orta düzeyde bir ilgiye sahip oldukları görülmüştür.

Çalgıları Tanıma	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
İşitsel tanıma	643	0,00	5,00	4,49	0,68
Görsel tanıma	643	0,00	20,00	8,14	1,83
Toplam Tanıma	643	0,00	24,00	12,62	2,05

Tablo 2. Ortaokul öğrencilerinin çalgıları tanıyabilme düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler.

Tablo 2 incelendiğinde, Ortaokul öğrencilerinin çalgıları tanıyabilme testi açısından ortalamalara bakıldığında işitsel tanıma sorularında $4,48 \pm 0,68$; görsel tanıma sorularında $8,14 \pm 1,83$ ve son olarak müzik aletlerini tanıma toplam puanlarda ise $12,62 \pm 2,05$ ortalama değerleri hesaplanmıştır. Bu ortalama değerlere göre soru sayıları dikkate alındığında genel olarak öğrencilerin müzik aletlerini tanıma düzeylerinin hem görsel hem işitsel ve toplam testte yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Müziğe İlgi	Cins.	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutumlar	Kız	326	3,22	0,52	8,38*	0,00
	Erkek	316	2,84	0,62		
Konsere gitmeye yönelik olumlu tutumlar	Kız	326	3,02	0,79	9,02*	0,00
	Erkek	316	2,48	0,74		
Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar	Kız	326	1,82	0,70	-10,03*	0,00
	Erkek	316	2,46	0,89		
Şarkı söylemeye yönelik tutumlar	Kız	326	4,28	0,90	9,62*	0,00
	Erkek	316	3,46	1,23		
Müzik dinlemeye yönelik tutumlar	Kız	326	2,54	0,50	1,00	0,32
	Erkek	316	2,50	0,61		
İlgi Ölçeği Toplam Puan	Kız	326	2,98	0,34	7,07*	0,00
	Erkek	316	2,75	0,47		

Tablo 3. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre müzik ilgileri ve müzik aletlerini tanıma düzeylerinin karşılaştırılması.

Tablo 3 incelendiğinde, Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin müzik ilgileri ve müzik aletlerini tanıma testinden elde ettikleri puanların cinsiyete göre karşılaştırma sonuçları yer almaktadır. Analizlere göre katılımcı öğrencilerin müzik dinlemeye yönelik tutum boyutundaki puan ortalamalarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. ($p > 0,05$). Buna karşın müzik ilgisi ölçeğinin

diğer boyutlarında ve toplam puanlarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p<0,05$). Grupların ortalamalarına göre Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar boyutunda erkeklerin yüksek ortalamalar elde ettiği bulunmuştur. Buna karşın ölçeğin olumlu ilgiyi yansıtan diğer boyutlarında ve toplam puanlarında ise kız öğrenciler anlamlı düzeyde yüksek puanlar elde etmişlerdir.

Çalgıları Tanıma	Cins.	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İşitsel Tanıma	Kız	326	4,51	0,61	1,05	0,29
	Erkek	316	4,46	0,74		
Görsel Tanıma	Kız	326	8,22	1,89	1,20	0,23
	Erkek	316	8,05	1,77		
Toplam Tanıma	Kız	326	12,73	2,01	1,42	0,16
	Erkek	316	12,50	2,09		

Tablo 4. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre çalgıları tanıyabilme düzeylerinin karşılaştırılması.

Tablo 4. incelendiğinde, Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin müzik aletlerini tanıma testinden elde ettikleri puanlar ise cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0.05$).

Müzik İlgileri		İşitsel Tanıma	Görsel Tanıma	Toplam Tanıma
Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutumlar	-r-	,144**	,165**	,196**
	-p-	,000	,000	,000
Konsere gitmeye yönelik olumlu tutumlar	-r-	,032	,024	,033
	-p-	,416	,537	,411
Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar	-r-	,061	,032	,008
	-p-	,121	,416	,830
Şarkı söylemeye yönelik tutumlar	-r-	,106**	,180**	,197**
	-p-	,007	,000	,000
Müzik dinlemeye yönelik tutumlar	-r-	,127**	,058	,094*
	-p-	,001	,145	,017
İlgi Ölçeği Toplam Puan	-r-	,168**	,155**	,195**
	-p-	,000	,000	,000

P* <0.05

Tablo 5. Ortaokul öğrencilerinin müzik ilgileri ve çalgıları tanıyabilme düzeyleri arasındaki ilişkilerin analizi.

Tablo 5 incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin müzikle ilgili tutumları ile müzik aletlerini tanıma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişkiler olduğu görülmektedir. Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutum puanları ile işitsel tanıma ($r=0,144$; $p<0,000$), görsel tanıma ($r=0,165$; $p<0,000$) ve müzik aletlerini toplam tanıma puanları ($r=0,196$; $p<0,000$) arasında orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Şarkı söylemeye yönelik olumlu tutum puanları ile işitsel tanıma ($r=0,106$; $p<0,007$), görsel tanıma ($r=0,180$; $p<0,000$) ve müzik aletlerini toplam tanıma puanları ($r=0,197$; $p<0,000$) arasında da olumlu ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Müzik dinlemeye yönelik tutumlar ile işitsel tanıma ($r=0,127$; $p<0,001$) ve müzik aletlerini toplam tanıma puanları ($r=0,094$; $p<0,017$) arasında yine olumlu ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Müziğe yönelik ilgi ölçeğinin toplam puanları ile işitsel tanıma ($r=0,168$; $p<0,000$), görsel tanıma ($r=0,155$; $p<0,000$) ve müzik aletlerini toplam tanıma puanları ($r=0,195$; $p<0,000$) arasında ise olumlu ve yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Bu bulgular, ortaokul öğrencilerinin müziğe olan ilgileri arttıkça, müzik aletlerini tanıma düzeylerinin de arttığını göstermektedir. Başka bir deyişle, müziğe yönelik olumlu tutum ve ilgi, öğrencilerin müzik aletlerini tanıma becerilerini de olumlu yönde etkilemektedir.

SONUÇLAR

Araştırma sonuçlarına göre, 8. sınıf öğrencilerinin müzik ilgileri ve müzik aletlerini tanıma testinden aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikler incelendiğinde, öğrencilerin şarkı söylemeye yönelik tutumlarının yüksek ve olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik tutumlarının olumsuz ve düşük düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Genel olarak, ölçeğin diğer boyutları ve bütününde öğrencilerin orta düzeyde bir ilgiye sahip oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular, Biricik (2019) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla kısmen benzerlik göstermekle birlikte, bazı noktalarda farklılıklar da içermektedir. Biricik (2019), ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerini incelediği çalışmasında, 8. sınıf öğrencilerinin konsere gitmeye yönelik tutumlarının düşük olması açısından bu araştırma ile benzer sonuçlar elde etmiştir. Ancak, Biricik (2019) çalışmasında 8. sınıf öğrencilerinin şarkı söylemeye yönelik tutumlarının düşük çıkması, bu araştırmanın bulgularıyla çelişmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin çalgıları tanıyabilme düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler incelendiğinde, öğrencilerin müzik aletlerini tanıma düzeylerinin hem görsel hem işitsel hem de toplam test puanları açısından yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin müzik ilgileri ve müzik aletlerini tanıma düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin müzik dinlemeye yönelik tutumlarında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bununla birlikte, çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar boyutunda erkek öğrencilerin daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmüştür. Öte yandan, ölçeğin olumlu ilgiyi yansıtan diğer boyutlarında ve toplam puanlarında ise kız öğrencilerin anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmalara bakıldığında Öztöpalan (2007), Aslantaş (2016), Baydağ (2019) Afacan ve Özgür (2013)'ün çalışmalarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu ve yüksek olması ile araştırma bulgusu benzerlik göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin müziğe olan ilgileri ile müzik aletlerini tanıyabilme düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde, elde edilen verilere göre bu iki faktör arasında anlamlı ve olumlu bir bağlantı olduğu sonucuna varılmıştır. Yani, öğrencilerin müziğe olan ilgisi arttıkça, müzik aletlerini tanıma becerileri de artmaktadır.

MEB müzik ders kitaplarında, müfredat ve programlarda yer alan "çalgılar" veya "çalgıları tanıyalım" ünitelerinde, çalgıların hem sesli hem de görsel olarak daha detaylı bir şekilde tanıtılması ve öğrencilerin bu çalgıları somut bir şekilde görebilmeleri için daha fazla etkinliğe yer verilmesi, müzik ders kitaplarında QR kod ile çalgıların sesli tanıtım bilgilerine yer vermeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Afacan, Ş. ve Özgür, Ü. (2016). 6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. UHMAD Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi, 7: 1-24. ID:54 K:104.
- Akbaş, B. Z., Kaleli, Y. S., & Özdek, A. (2021). Güzel Sanatlar Liselerinde Kullanılan Bağlama Ders Kitaplarındaki Alıştırma ve İlgili Türkülerin Hedef Davranış Bakımından İncelenmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5.
- Baydağ, C. (2019). Üniversitelerin Farklı Lisans Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Müziğe Yönelik İlgi Düzeylerinin İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 145-158.
- Biricik, S. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Müziğe Yönelik İlgilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı Müzik Bilimleri Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Karasar, N. (2019). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 34.Basım.

- Kashdan, T. B. (2004). Curiosity. C. Peterson, and M. E. Seligman (Ed). Character strengths and virtues: A handbook and classification (s. 125-141). Oxford University Press
- Küçüköncü, Y. (2006). Türk Eğitim Sistemindeki Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Levent, A. (2013). İlköğretimde Müzik Öğretmeninin Kullandığı Çalgının Öğrencinin Derse İlişkin Tutumuna Etkisi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Okay, H. H., Gençel-Ataman, Ö. ve Kırtak-Ad, V. N. (2015). Müziğe Yönelik İlgililik Ölçeği (MYİÖ)'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. Akademik Bakış Dergisi, 51, 62-71.
- Özgüven, İ.E.(1994). Psikolojik testler. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- Öztöpalan, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar İle Devlet Okullarının 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Silvia, P. J. (2006). Exploring The Psychology Of Interest. Oxford University Press

EXTENDED ABSTRACT

This study investigates the relationship between 8th grade primary school students' interest in music and their ability to recognize musical instruments both audially and visually in Konya, Turkey. The primary objective is to assess the current state of students' engagement with music, identify challenges they face in distinguishing musical instruments, and propose evidence-based recommendations to improve music education curricula and textbooks under the Turkish Ministry of National Education (MEB). The research holds significant implications for music education by addressing gaps in students' familiarity with instruments and suggesting pedagogical enhancements to foster deeper musical appreciation and knowledge.

The study employs a quantitative approach, specifically the relational survey model, to examine the correlation between students' musical interests and their instrument recognition skills. The target population consists of 8th grade students from various secondary schools across Konya's central districts Meram, Karatay, and Selçuklu selected for their accessibility. A convenience sampling method is used, with 642 participants (326 female, 316 male) voluntarily taking part in the study. Prior to data collection, the researcher conducted preliminary meetings with school administrations to explain the study's purpose and ensure ethical compliance. Students were

informed that participation was entirely voluntary, and no incentives or penalties were associated with their involvement.

Data were gathered using two primary instruments: the Interest in Music Scale and the researcher-developed Musical Instrument Recognition Test. The Interest in Music Scale measured students' attitudes toward various musical activities, including singing, playing instruments, listening to music, and attending concerts. The Musical Instrument Recognition Test evaluated students' ability to identify instruments through both visual images and auditory samples, providing a comprehensive assessment of their familiarity with different musical tools.

The findings reveal several key insights into students' musical engagement. First, students exhibited a strong and positive attitude toward singing, indicating a general enthusiasm for vocal music. However, their attitudes toward playing instruments and attending concerts were notably negative and low, suggesting a disinterest or lack of exposure to instrumental and live music experiences. Overall, students demonstrated a moderate level of interest in music, with variations across different dimensions of musical activity. These results partially align with prior research, such as Biricik's (2019) study, which also found low concert attendance attitudes among 8th-grade students. However, Biricik's study reports lower enthusiasm for singing, contrasting with this study's findings. This discrepancy may stem from regional or cultural differences in music education practices or shifts in student preferences over time.

Regarding instrument recognition, students performed well in both visual and auditory identification tasks, indicating a reasonably strong familiarity with common musical instruments. This suggests that while students may not actively engage with instrumental music, they possess a foundational ability to recognize instruments when presented with visual or auditory cues. Gender-based analyses yielded additional insights. While no significant difference was found in attitudes toward listening to music, male students displayed higher negative attitudes toward playing instruments and concert attendance compared to their female counterparts. Conversely, female students scored significantly higher in dimensions reflecting positive musical interest, such as singing and overall engagement with music. These findings are consistent with earlier studies by Öztöpalan (2007), Aslantaş (2016), Baydağ (2019), and Afacan & Özgür (2013), which similarly reveal that female students tend to exhibit more favorable attitudes toward music education. The persistence of this trend across multiple studies highlights a potential gender disparity in musical engagement that warrants further exploration.

A particularly significant finding of this study is the positive correlation between students' interest in music and their ability to recognize musical instruments. This relationship suggests that students with higher levels of musical engagement are more adept at identifying instruments, underscoring the interconnectedness of interest and knowledge in music education. This finding supports the notion that fostering students' enthusiasm for music whether through listening, singing, or playing instruments can enhance their overall musical literacy, including their ability to distinguish between different instruments.

The study's implications for music education are substantial. Given the students' low interest in instrumental music and concert attendance, there is a clear need for interventions that make these experiences more accessible and engaging. For instance, integrating hands-on instrument workshops, school concerts, or collaborations with local musicians could demystify instrumental music and encourage participation. Additionally, the strong performance in instrument recognition tasks indicates that students are capable of learning about instruments when exposed to them, but this exposure may currently be insufficient or passive. To address this, the study recommends that MEB's music textbooks and curricula expand their coverage of musical instruments, incorporating more detailed auditory and visual examples. Units such as "Introduction to Musical Instruments" could be enhanced with interactive multimedia content, including high-quality images, audio samples, and videos of instruments being played. Such improvements would provide students with a more immersive and tangible understanding of musical tools, bridging the gap between theoretical knowledge and practical recognition.

Furthermore, the gender differences observed in musical attitudes suggest that tailored approaches may be necessary to engage all students effectively. For example, activities that resonate with male students' interests such as exploring diverse musical genres or incorporating technology-based music creation could help mitigate their negative attitudes toward instrumental music. Conversely, female students' strong engagement with singing could be leveraged to introduce them to broader musical experiences, such as choir participation or vocal training.

This study contributes to the broader discourse on music education by providing empirical evidence of the relationship between musical interest and instrument recognition. Its findings underscore the importance of designing curricula that not only impart knowledge but also cultivate enthusiasm for music in its various forms. By addressing the identified gaps—such as the lack of interest in instrumental music and the need for more interactive learning materials—the study offers

actionable recommendations to enhance music education in Turkey. Future research could build on these findings by exploring longitudinal trends in students' musical attitudes or evaluating the effectiveness of specific interventions, such as instrument-based workshops or revised textbook content.

In conclusion, this research highlights the nuanced dynamics of students' engagement with music and their ability to recognize musical instruments. While students show a moderate interest in music overall, their disengagement from instrumental and live music experiences points to areas needing improvement. The positive correlation between musical interest and instrument recognition suggests that fostering enthusiasm for music can enhance students' musical literacy. By implementing the study's recommendations such as enriching textbooks with multimedia content and creating more interactive learning experiences educators and policymakers can create a more inclusive and effective music education system that inspires students to explore the diverse world of music.